

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Kulturmiljöenheten
Lena Emanuelsson
031-60 52 12
0701-80 52 28

lena.emmanuelsson@lansstyrelsen.
se

BESLUT
2014-04-16

Diarienummer
432-5124-2013

Sida
1(4)

Jernhusen AB
Att. Michael Dahlgren
405 21 Göteborg

Byggnadsminnesförklaring av Göteborgs Centralstation Fastigheten Gullbergsvass 17:3 i Göteborgs kommun

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturmiljölagen (SFS 1988:950) Göteborgs Centralstation för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsbestämmelser:

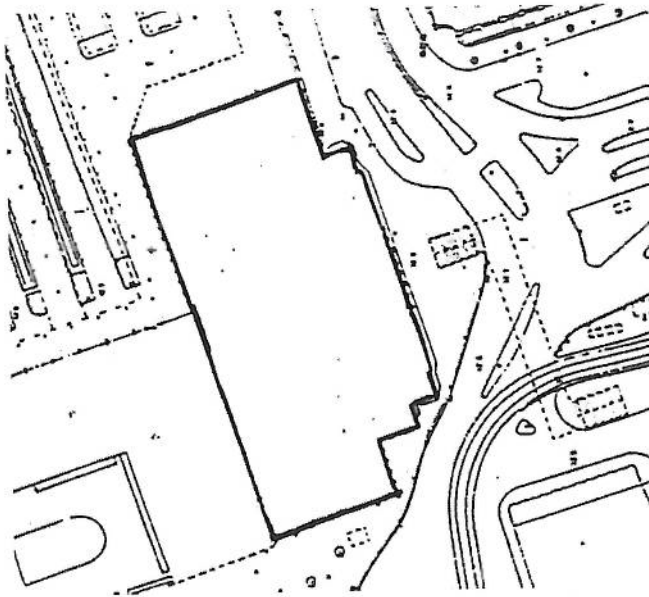
Byggnaden

1. Den på den bifogade kartan markerade byggnaden får inte rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras utan Länsstyrelsens tillstånd.
2. Fasaden får till sitt yttre inte förändras. Smidesarmatur på fasad samt klocka mot perrongen ska bevaras.
3. I stationshuset och f d banhall (numera vänthall) får ej ingrepp eller ändring göras i stomme, ursprunglig rumsindelning och äldre fast inredning. Som fast inredning räknas t ex panel, dekordetaljer, kalkstensgolv samt armatur.
4. Byggnaden ska underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhållsarbeten ska utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet ska ske med material och metoder anpassade till byggnadernas egenart. Samråd med Länsstyrelsen ska ske innan vårdarbeten påbörjas.
5. Vård och underhåll ska ske enligt vårdplan- och underhållsplan.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna om åtgärderna är förenliga med bevarandet av byggnadsminnets kulturhistoriska värde.

Länsstyrelsen får ställa skäligena villkor för tillståndet. Villkoren får bl a avse hur ändringen ska utföras samt krav på dokumentation och antikvarisk kontroll och medverkan.

2014-04-23 beslöt sk
Kopierat till: BM-ny Ar/fu

Byggnadsminnet omfattar den äldre delen av centralstationen.

Redogörelse för ärendet

Gothenburgs centralstation var ett av de stationshus som Riksantikvarieämbetet 1986 föreslog som statliga byggnadsminnen med dåvarande statens järnvägar som fastighetsägare. RAÄ lämnade år 1992 förslag till skyddsbestämmelser för stationshuset. Jernhusen bildades vid årsskiftet 2000/2001 i samband med bolagiseringen av affärsverket Statens Järnvägar. Centralstationen var då inte längre ett statligt byggnadsminne.

Länsstyrelsen översände förslag på skyddsbestämmelser enligt KML till Jernhusen AB den 18 december 2013. Jernhusen AB godkände föreslagna bestämmelser den 4 april 2014.

Historik

Gothenburgs centralstation med anslutande banhall uppfördes 1856-58 efter ritningar av A W Edelsvärd. Gothenburg hade vid denna tid ca 30 000 invånare. Gothenburgs centralstation var det första stationshus som Edelsvärd ritade för stadsmiljö och redan under 1800-talet tillbyggdes stationshuset på båda kortsidorna i två etapper.

Stationsbyggnaden genomgick en ombyggnad 1923-30 efter ritningar av Folke Zettervall då den stora banhallen byggdes om till väntsal. Plattformar och spår ersattes då av kalkstensgolv och väggarna kläddes med mörka paneler och kiosker inrättades för försäljning i vänthallen. Hallen försågs med ett nytt sammanhängande innertak med spröjsade fönster. En del av den modernisering och anpassning som stationsbyggnaden gjorde för att omvandlas till centralstation var uppförandet av den yttre hallen efter ritningar av samme arkitekt. De olika tågbanorna hade tidigare haft olika angorings-

punkter i Göteborg men nu samlades Bergslagsbanan, Boråsbanan och Väst kustbanan i samma station. Den yttre hallen dekorerades med väggmålningar av de fem järnvägslinjerna av konstnären Philip Månsson.

Under perioden 1940-talet till 1980 genomgick stationsbyggnaden såväl interiöra som exteriöra förändringar. År 1993 genomfördes en omfattande restaurering som syftade till att återskapa interiören från 1923 samt exteriörens originalutseende från 1858.

Det nya Centralhuset uppfördes i slutet av 1990-talet och länkade det gamla stationshuset samman med busstationen vid Nils Ericsonplatsen. Den yttre hallen inkorporerades med bevarad interiör i det nya komplexet.

Motivering

Enligt 3 kap 1 § lagen om kulturminnen m m (SFS 1988:950) får Länsstyrelsen förklara en byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde för byggnadsminne.

Länsstyrelsen bedömer att Göteborgs centralstation har ett synnerligen högt sitt kulturhistoriska värde.

Övrigt

Nuvarande fastighetsägare: Jernhusen AB, Att. Michael Dahlgren 405 21 Göteborg

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten, se bilagan *Hur man överklagar*.

I detta ärende har länsöverdirektör Agneta Kores varit beslutande, länsantikvarie Karolina von Mentzer deltagit och Lena Emanuelsson varit föredragande.

Agneta Kores

Lena Emanuelsson

Bilagor:

Hur man överklagar

Kopia:

Riksantikvarieämbetet

Göteborgs Stadsmuseum

Göteborgs Stadsbyggnadskontor

Samhällsbyggnadsenheten

Lindholm restaurering AB, Östra Hamngatan 46-48, 411 09 Göteborg

Efter laga kraft

Riksantikvarieämbetet (med laga kraftsbevis)

Fastighetsregistret, Vic Natur/ÖVR, kulturmiljöenheten, Mariestad